

OLIMPIADA NAȚIONALĂ „MIHAI EMINESCU”

Programa de limba și literatura română – învățământ liceal

– 2006 / 2007 –

Clasa a IX-a

I. Competențe

1. Analiza componentelor structurale și expresive ale textelor literare la prima vedere, raportate la temele propuse de programă
2. Susținerea argumentată a unui punct de vedere asupra semnificațiilor textului literar într-un registru stilistic adecvat
3. Aplicarea adecvată a conceptelor operaționale în analiza textului literar
4. Evidențierea relației: literatură – alte arte.
5. Relevarea particularităților proprii textelor literare și nonliterare (scop, mesaj, mărci stilistice etc.).
6. Construirea unor texte nonficționale și ficționale

II. Conținuturi

1. Domenii tematice:

- (la alegere) – Adolescența // Joc și joacă
- (la alegere) – Familia // Școala
- (la alegere) – Lumi fantastice // Aventură, călătorie
- (la alegere) – Iubirea // Scene din viața de ieri și de azi
- (la alegere) – Confruntări etice și civice // Personalități, exemple, modele

- **etapa locală /sector:** două teme;
- **etapa municipală /județeană:** două teme;
- **etapa națională:** trei teme.

2. Concepte operaționale :

- ◆ viziune artistică;

- ◆ componentele structurale caracteristice textului literar (temă, motiv, subiect, personaj, compoziție, tehnici și procedee de organizare a discursului și a diegezei);
- ◆ componentele expresive ale textului literar (figuri de stil, elemente lexicale cu relief expresiv – arhaisme, neologisme, regionalisme, argou, jargon, limbaj popular – , asimilarea cu rol expresiv a mărcilor celorlalte stiluri funcționale în textul beletristic);
- ◆ ficționalitate; text ficțional / text nonficțional; literatura de frontieră.

3. Limbă și comunicare:

- comunicarea prin limbaj, comunicarea nonverbală;
- elementele situației de comunicare;
- funcțiile limbii;
- câmpul lexico-semantic.

III. Conținuturi aplicate în:

1. interpretare / înțelegere de text la prima vedere;
2. eseu structurat / nestructurat, eseu de tip argumentativ (analiza, paralela).

Clasa a X-a

I. Competențe

1. Recunoașterea și analiza principalelor componente de ordin structural, specifice textului narativ (instance narative; construcția subiectului; personaj / modalități de caracterizare; tehnici și procedee de organizare a discursului și a diegezei)
2. Recunoașterea și compararea structurilor caracteristice, specifice diferitelor specii epice
3. Identificarea și comentarea particularităților și a valorilor expresive ale limbajului în textele literare studiate / la prima vedere
4. Valorificarea creativă a cunoștințelor de teorie literară (concepte operaționale) în analiza textelor literare propuse
5. Susținerea argumentată, într-un registru stilistic adecvat, a propriei opinii, asupra semnificațiilor textului literar / argumentare, pe o temă dată, din domeniul literaturii române
6. Construirea unor texte ficționale și nonficționale

II. Conținuturi

1. Specii literare:

- **etapa locală /sector:** basmul, nuvela;
- **etapa municipală /județeană:** basmul, povestirea, nuvela; un roman;
- **etapa națională:** basmul, povestirea, nuvela; **două** romane.

2. Concepte operaționale prevăzute de programa claselor a IX-a și a X-a

III. Conținuturi aplicate în:

1. interpretare / înțelegere de text la prima vedere (text narativ, descriptiv, dialogat)
2. eseu structurat / nestructurat, de tip:

◆ Analiză:

- eseu de tip argumentativ / eseu liber;
- discurs argumentativ pe o temă dată.

◆ Sinteză:

- compoziție în funcție de conceptul operațional.

◆ Paralelă:

- în funcție de temă;
- în funcție de conceptul operațional.

3. redactarea unui text ficțional / nonficțional (text memorialistic, epistolă, povestire, recenzie, construirea unui personaj, descriere) etc.

Notă

În mod obligatoriu, la fiecare dintre etapele concursului, se va avea în vedere creația lui Mihai Eminescu.

Concepte operaționale:

- ◆ viziune artistică;
- ◆ specii literare: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul;
- ◆ componentele structurale caracteristice textului literar (temă, motiv, subiect, personaj, compoziție, tehnici și procedee de organizare a discursului și a diegezei, instanțele comunicării narative – autor, cititor, narator, personaj; incipit, final, episod, secvență narativă, perspectivă narativă, narațiune, descriere, dialog, monolog, relații temporale și spațiale);
- ◆ componentele expresive ale textului literar (figuri de stil, elemente lexicale cu relief expresiv – arhaisme, neologisme, regionalisme, argou, jargon, limbaj popular – , asimilarea cu rol expresiv a mărcilor celorlalte stiluri funcționale în textul beletristic, funcțiile limbii, câmpul semantic); registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului;
- ◆ ficțiune, imaginație, ficționalitate; text ficțional / text nonficțional; realitate / ficțiune; „eul” ficțional / „eul” real; literatura de frontieră; textul memorialistic, textul epistolar, textul jurnalistic, textul argumentativ;
- ◆ elementele situației de comunicare; elemente verbale, nonverbale și paraverbale în comunicare.

Clasa a XI-a

I. Competențe

1. Elaborarea unor compoziții pornind de la texte literare epice / lirice sau de la texte nonliterare referitoare la epoci și ideologii literare
 2. Abilitatea de a identifica / a analiza / a interpreta / a comenta particularități ale discursului narativ sau liric prin raportare la contextul cultural ori la modelul estetic specific unui curent literar
 3. Identificarea structurilor discursive în textele literare și nonliterare (narativ, descriptiv, liric, argumentativ, informativ), în vederea sesizării logicii și a coerenței mesajului
 4. Valorificarea adecvată și creativă a conceptelor operaționale specifice textului narativ, textului liric sau textului de doctrină literară
 5. Formularea unor judecăți de valoare proprii, în urma comparării și evaluării unor interpretări și argumentări diferite, exprimate în critica și în istoria literară
 6. Susținerea argumentată a propriei opinii asupra unui text artistic / text nonartistic (de istorie literară / de ideologie literară), prin mijloace lingvistice adecvate
- * Se vor avea în vedere toate conceptele operaționale prevăzute de programa școlară a claselor a IX-a, a X-a și a XI-a.

II. Conținuturi

1. *Fundamente ale culturii române; Perioada veche; Perioada modernă: secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea:*
 - **etapa locală /sector:**; Perioada veche; Curente culturale / literare în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea: umanismul și iluminismul;
 - **etapa municipală / județeană:** Fundamente ale culturii române; Perioada veche; Curente culturale / literare în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea: umanismul și iluminismul; Perioada modernă. Curente culturale / literare în secolul al XIX-lea: romantismul;
 - **etapa națională:** Fundamente ale culturii române; Perioada veche; Curente culturale / literare în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea: umanismul și iluminismul; Perioada modernă; Curente culturale / literare în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: romantism, realism, simbolism.

2. *Concepte operaționale prevăzute de programa claselor a IX-a, a X-a și a XI-a.*

III. Conținuturi aplicate în:

1. interpretare de text la prima vedere (narativ, liric);
2. eseu structurat / nestructurat.
 - ◆ Analiză:
 - eseu de tip argumentativ / eseu liber;

- elaborarea unui eseu / discurs argumentativ pe o temă dată sau pornind de la o apreciere critică.
 - ◆ Sintează:
 - compoziție în funcție de problematica operelor studiate;
 - compoziție în funcție de conceptul operațional.
 - ◆ Paralelă:
 - în funcție de temă;
 - în funcție de conceptul operațional.
3. redactarea unui text ficțional / nonficțional (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ), utilizând unul sau mai multe registre stilistice.

Notă

În mod obligatoriu, la fiecare dintre etapele concursului, se va avea în vedere creația lui Mihai Eminescu.

Clasa a XII-a

I. Competențe

1. Elaborarea unor tipuri diverse de compoziții / eseuri pornind de la diferite texte literare
2. Construirea unei argumentații scrise, pe o temă dată, din domeniul literaturii române
3. Realizarea de conexiuni diverse între două sau mai multe texte / autori / personaje
4. Compararea și evaluarea unor puncte de vedere diferite, exprimate în legătură cu un anumit text literar sau cu un fenomen literar / cultural

* Se vor avea în vedere toate conceptele operaționale prevăzute de programa școlară a claselor a IX-a, a X-a, a XI-a și a XII-a.

II. Conținuturi

Etapa locală / sector – conținuturile studiate în clasele a X-a și a XI-a, la care se adaugă romanul, dramaturgia.

Etapa municipală / județeană - se adaugă studiul aprofundat al poeziei.

Etapa națională cuprinde toate conținuturile de la etapele precedente, la care se adaugă temele obligatorii de la modulul „**Dezbateri și sistematizări**”.

Notă

1. **În mod obligatoriu, la fiecare dintre etapele concursului, se va avea în vedere creația lui Mihai Eminescu.**
2. Se recomandă, pentru *interpretare de text la prima vedere*, selectarea unor opere neabordate în manualele școlare.

III. Conținuturi aplicate în:

1. interpretare de text la prima vedere (proză, poezie, dramaturgie);
2. eseu structurat / nestructurat.
 - ◆ Analiza :
 - *eseu de tip argumentativ;*
 - *eseu liber.*
 - ◆ Sinteza
 - ◆ Paralela

Prof. dr. **Miorița Got,**
inspector general de limba și literatura română – învățământ liceal